

Огляд банківської системи за 2007 рік

1. ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.

Станом на 1 січня 2008 року в Державному реєстрі банків значиться 198 банків, з них 175 банків мають ліцензію Національного банку України на здійснення банківських операцій, у тому числі: 141 банк - акціонерні товариства (з них: 99 - відкриті акціонерні товариства (2 банки - державні), 42 - закриті акціонерні товариства), 32 - товариства з обмеженою відповідальністю. На кінець 2007 року кількість банків з іноземним капіталом становила – 47, з них – 17 зі 100% іноземним капіталом.

Протягом 2007 року в Державному реєстрі банків зареєстровано 6 банків та не було жодного випадку виключення банків із реєстру. В стані ліквідації перебуває 20 банків (станом на 01.01.2008 – 19 банків), з них 17 банків ліквідуються за рішенням Національного банку України, 3 банки - за рішенням господарських (арбітражних) судів. У стадії реорганізації перебувають 2 банки.

У 2007 році питома вага 1 групи банків зросла на 3 % (із 62% на 01.01.2007 до 65% 01.01.2008), а вага 2 групи банків скоротилась на 2% (з 19% до 17%), тому можна зробити висновок про зростаючу роль банків першої групи в ренкінгу НБУ. За підсумками 2007 року два банки – «Альфа-Банк» та «ВТБ Банк» перейшли з другої до першої групи, це пов'язано, насамперед, із змінами в критеріях ранжування банків по групам в 2008 році. В результаті використання нової методики група найбільших банків розширилась із 15 до 17. У відповідному рішенні НБУ №340 зазначається, що для входу до I групи (найбільші) фінансовій установі необхідно мати регулятивний капітал більше 1 млрд. грн, активи - більше 10 млрд. грн, в II групу (великі) - більше 300 млн. грн і 3 млрд. грн, в III групу (середні) – більше 100 млн. грн і 1 млрд. грн, в IV групу (невеликі) - менше 100 млн. грн і 1 млрд. грн.

2. АКТИВИ БАНКІВ УКРАЇНИ

Протягом 2007 року спостерігалось збалансоване зростання активів та покращення їх структури і якості, що є необхідною умовою стабільного функціонування і розвитку банків. Так, розмір активів по банківській системі зріс на 76% (з 340 179 288 тис. грн. на 01.01.2007 до 599 396 103 тис. грн. на 01.01.2008).

В таблиці. 2.1 показано зростання активів українських банків по групах протягом 2007 року.

Таблиця 2.1 Зростання активів українських банків за 2007 рік у розрізі груп

I група	83%
II група	59%
III група	108%
IV група	37%

Проте у порівнянні з активами банків будь-якої країни Єврозони розмір активів банків України залишається невеликим.

Станом на 01.01.2008 банки мають наступну структуру активів, яку показано на рис. 2.1.

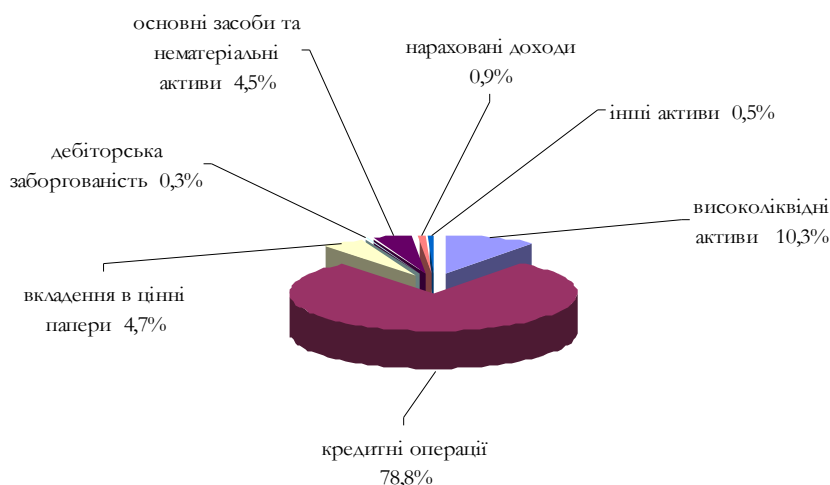

Рисунок 2.1 Узагальнена структура активів банків України станом на 01.01.2008

Високоліквідні активи складають – 10,3 % від суми загальних активів, кредитні операції – 78,8 %, вкладення в цінні папери – 4,7 %, дебіторська заборгованість – 0,3 %, основні засоби та нематеріальні активи – 4,5 %, нараховані доходи до отримання – 0,9 %, інші активи – 0,5% від суми загальних активів.

Збільшення загальних активів, в порівнянні із 2006 роком, відбулось, в основному, за рахунок збільшення кредитів, що надані – на 215,8 млрд. грн. або на 80%, з них: кредитів, що надані суб'єктам господарювання – на 108,5 млрд. грн. або на 64,7%, кредитів, наданих фізичним особам – на 75,9 млрд. грн. або на 98%.

3. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ

В порівнянні з 2006 роком зобов'язання банків України збільшилися на 78% і на 01.01.2008 становили 529,8 млрд. грн.

Збільшення зобов'язань банків відбулось, в основному, за рахунок збільшення коштів банків – на 91,9 млрд. грн. або на 120%; фізичних осіб - на 58,9 млрд. грн. або на 54,9 %, юридичних осіб – 56,6 млрд. грн., боргових цінних паперів – на 12,9 млрд. грн. або на 248,5 %, інші зобов'язання – на 8,01 млрд. грн. або на 112,2 %.

На рис. 3.1. показано структуру зобов'язань станом на 01.01.2008 року.

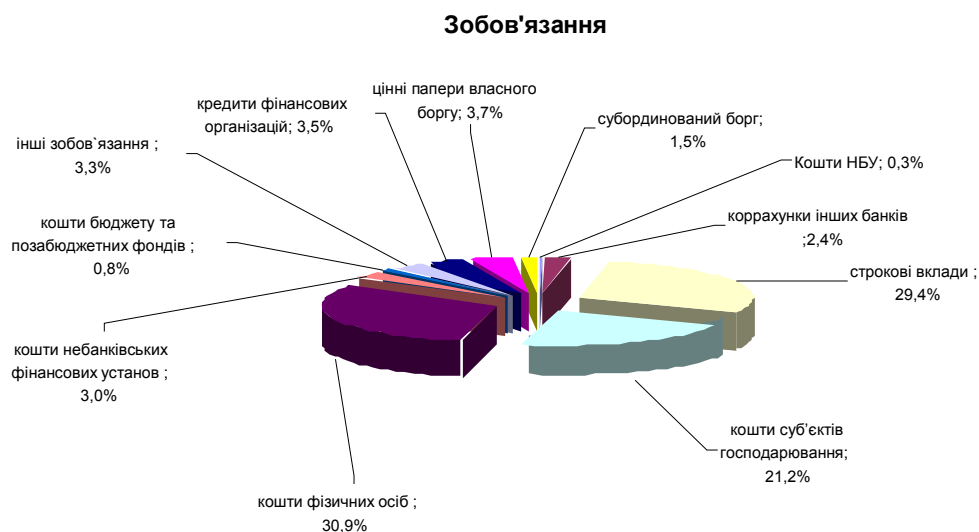

Рисунок 3.1 Узагальнена структура зобов'язання банків станом на 01.01.2008

В середньому по системі кошти Національного банку України складають 0,3 % від загальної суми зобов'язань; коррахунки інших банків – 2,4%; строкові вклади (депозити) інших банків та кредити, що отримані від інших банків – 29,4%; кошти суб'єктів господарювання – 21,2 %; кошти фізичних осіб - 30,9 %; кошти небанківських фінансових установ – 3,0 %; кошти бюджету та позабюджетних фондів – 0,8 %; кредити, отримані від міжнародних та інших фінансових організацій – 3,5%, цінні папери власного боргу – 3,7 %; субординований борг – 1,5 %; інші зобов'язання – 3,3%.

Банки мають таку структуру коштів населення з точки зору строковості. Строкові кошти складають 125,6 млрд. грн. або 76,8% від загальної суми коштів населення, а кошти до запитання – 37,9 млрд. грн. або 23,2%, що свідчить про зростання довіри вкладників до банків та уможливає розвиток довгострокових інвестиційних проектів банків.

Кошти в національній валюті складають 60,1% від загальної суми коштів фізичних осіб.

4. КАПІТАЛ БАНКІВ УКРАЇНИ

За 2007 рік власний капітал банків збільшився на 27,01 млрд. грн. або на 63,5 % і на 01.01.2008 становить 69,6 млрд. грн. Зростання капіталу банків, в основному, відбулося за рахунок збільшення сплаченого зареєстрованого статутного капіталу - на 16,6 млрд. грн. або на 63,2%, загальних резервів, резервного фонду та інших фондів банків – на 2,1 млрд. грн. або на 44,0% та результату переоцінки основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів у портфелі банку на продаж та інвестицій в асоційовані компанії – на 2,6 млрд. грн. або на 47,2%.

Регулятивний капітал українських банків станом на 01.01.2008 склав 72,27 млрд. грн., що на 75,6% більше, ніж станом на 01.01.2007. Норматив регулятивного капіталу банків станом на початок 2008 року складав 13,92% при мінімальному значенні в 10%.

На **рис. 4.1.** показано узагальнену структуру балансового капіталу банків за 2007 рік.

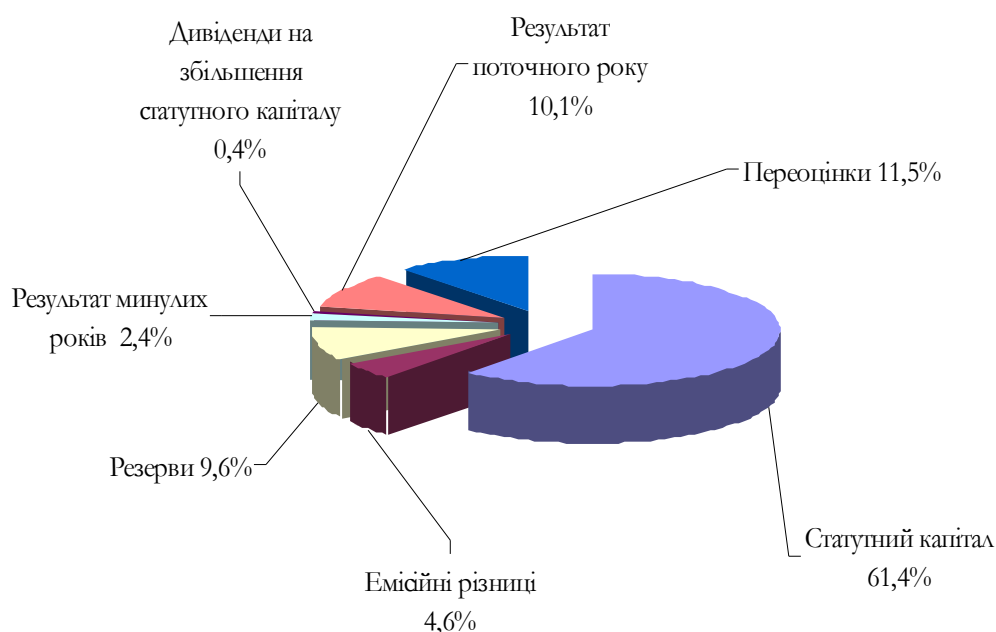

Рисунок 4.1 Узагальнена структура балансового капіталу банків станом на 01.01.2008

Сплачений зареєстрований статутний капітал складає 61,4% від капіталу; дивіденди, що спрямовані на збільшення статутного капіталу – 0,4%; емісійні різниці – 4,6%; загальні резерви, резервний фонд та інші фонди банків – 9,6%; результат минулих років – 2,4%; результат поточного року – 10,1%; результат переоцінки основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів у портфелі банку на продаж та інвестицій в асоційовані компанії – 11,5%.

5. ДОХОДИ І ВИДАТКИ БАНКІВ УКРАЇНИ

Доходи банків України за 2007 рік зросли на 63,7% в порівнянні із 2006 роком і на 01.01.2008 становили 68,2 млрд. грн. Зростання доходів у 2007 році в порівнянні з 2006 було спричинене, насамперед, зростанням процентних доходів на 68%, комісійних доходів на 50%.

Приріст витрат банків у 2007 році був майже рівним, що й приріст доходів, і склав 64,1%. Зростання процентних витрат склало 73%, витрат на персонал – 66%, адміністративних витрат – 42%. Чисті витрати на формування резервів зросли майже на 58%.

Чистий прибуток за 2007 рік сягнув майже 6,6 млрд. грн., що більше на 60% у порівнянні з 2006 роком. Показник рентабельності активів за 2007 рік становив 1,5% (у 2006 році – 1,6%), рентабельності власного капіталу – 12,67% (у 2006 році – 13,52%).

Середньозважена процентна ставка за кредитами з урахуванням овердрафту за 2007 рік була на рівні – 13,5% (що на 0,6% нижче, ніж у 2006 році), в іноземній валюті – 11,3% (протягом року не відбулося змін), в національній валюті – 14,4% (що на 1% нижче, ніж у 2006 році)

За 2007 рік середньозважена процентна ставка за депозитами складала – 7,2% (що на 0,4% більше, ніж у 2006 році), в національній валюті – 8,2% (що на 0,6% більше, ніж у 2006 році), в іноземній – 5,8%(протягом року не відбулося змін). Динаміка процентних ставок банків України за останні 3 роки показана на **рис. 5.1**.

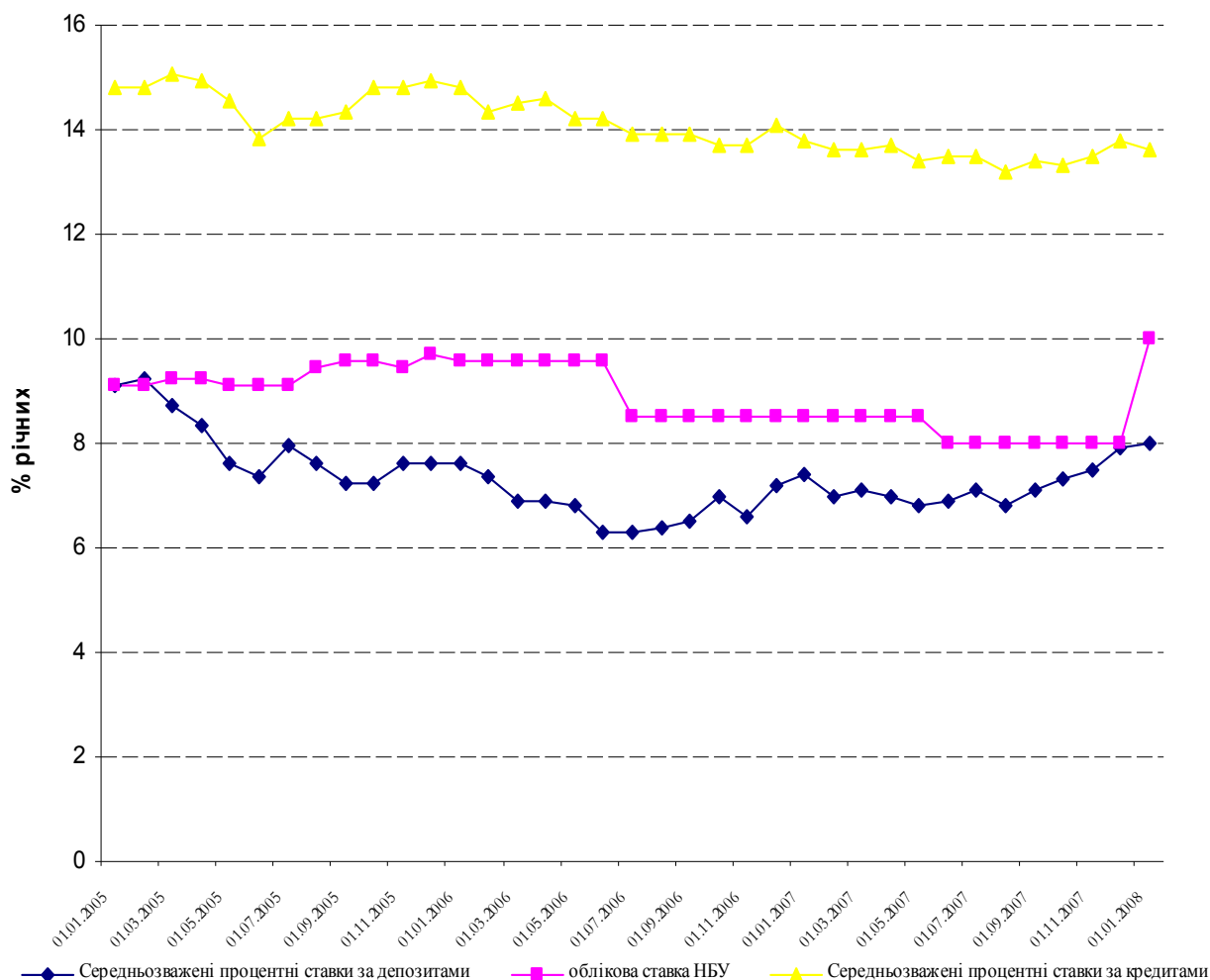

Рисунок 5.1 Процентні ставки банків України

З метою забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської системи банки мають вживати заходів щодо підвищення рівня концентрації капіталу, зниження рівня ризикованості здійснюваних операцій та формування в необхідному обсязі резервів під ризики за активними операціями, покращення якості активів і пасивів та забезпечення їх збалансованого зростання, оптимізації витрат і доходів та підвищення ефективності діяльності.

6. ВИСНОВОК. ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ

Протягом 2007 року продовжувала тривати тенденція зростання основних показників діяльності банків.

Триває укрупнення банків, спричинене як тривалою політикою НБУ до підвищення капіталізації банківської системи, так і початком активної експансії на національний ринок банківських послуг крупних міжнародних гравців. Зокрема, протягом 2007 року розмір активів по банківській системі зріс на 76% (з 340 179 288 тис. грн. на 01.01.2007 до 599 396 103 тис. грн. на 01.01.2008). Також, спостерігається збільшення прибутковості банків та інших показників. Найбільший ріст і вплив на зростання показників усієї банківської системи мають, насамперед, банки 1 групи за ренкінгом НБУ.

Також спостерігається:

- інтенсивний розвиток роздрібного кредитування;
- збільшення присутності в банківській системі України іноземного капіталу;
- тривала тенденція до нарощування банками залучення строкових коштів клієнтів.

Огляд підготовлено спеціалістами КРА «Рюрік»

З питань замовлення та придбання деталізованих галузевих оглядів звертатися за телефоном: **(044) 587-83-56**